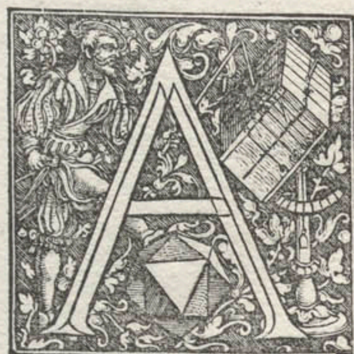
ASTRONOMICVM CAESAREV.

ENVNCTIATVM TRICESIMVM QVINT.

Aureum numerum, festorum mobilium, vt paschatis, Pentecostes &c. Clauem (vt vocant) siue mauis radicem, per instrumentnm hoc subsequens citra difficultatem vllam perspicere.

Aurei numeri inuentor quis sit.

AVREVS NVMERVS SIVE CYclus Decennalis à Chaldeis primus inuentus est, Romam deinde ab ijsdem missus, qui Rhomanis vbi cognitus est tantum vtilitatis cum summa facilitate complecti, eundem in sua Diaria seu Calendaria transtulerunt, aureis literis describentes, vnde factum est, vt posteris ab omnibus aureus appellaretur numerus. Continet autem in se annos 19 Solares, eò quod post tot annorũ spacium coniunctiones oppositionesq; omnes Lunæ & Solis in idem redire consueuerint. Quem vero posterioribus aureus ille numerus non illud quod creditur, prestare posse animaduersus sit, non magis hunc aureum quàm argenteum aut plumbeum dici consuerunt, imò dignum qui planè tolleretur iudicarunt. Esto autem huic coniunctionum oppositionumq; negotio sit inhabilior, non tamen iccirco statim (nam in aliis vsum non posthabendum sui prebet) abijciendus erat. Cyclus itidem qui dicitur clauium totidem annos 19 complectitur, quorum ordo quottannis mutari solet, neq; debito processu pergẽre. Per hunc cyclum festorum mobilium tempora, præsidio aurei numeri, annuatim futura eliciuntur.

Operandi modus.

¶Anni cuiuspiã propositi aureum numerum vel cyclũ clauium scituro, ante omnia centenarius decreti temporis, tanquàm integro numero imperfectior aut minor, ex tabula coram descripta capiatur, & hoc tempore post Salutis ortum habito, literam alphabeticam cominus repertam, in succedenti rota, cui litere ab A vsq; T insunt, contueatur, & cum ostensore X signetur. Annos post hac præstitutos in circulo spirali (qui annos ab 1 vsq; 100 gerit) legatur, quo lecto, lineas intra binas à centro eductas, limborsum pergenti, cyclus vel aureus numerus in limbo extimo conspicietur, sicuti & interiori centrorsum redeunti cyclus clauium manifestabitur. Quod si ante Christi tempus idem cupias, ita ages. Millenarium vna cum centenario propositum tuum excedente in tabella queres, ab illo propositum demens, residuum in spirali reuolutione venabẽris, vnde recta intra lineas transgresso in externo limbo aureus numerus, in interno cyclus clauium, occurret. ¶Istius rei methodum certam accipe.

Exemplum CAROLI. Imperatoris.

Ortus est Imperator Diuus CAROLVS Quintus anno 1500 post Christũ, 1500 sumpta ex tabula, literã A secũ habere cernũtur. A literæ index adiunctus, qui idem centenariũ precise denotat, Aureum numerum ostendit 19, Cyclum festorum 38. Imperatorium hocce exemplum obscurius paulo adhuc esse videtur, eò quod præcisè in centenarium incidat, quo circa adhuc altero tanquàm manifestiori agendum est.

Exemplũ Regis FERDINANDI.

¶Regem FERDINANDVM natum audiuimus anno 1503 à Christo. Centenarius minor 1500 in tabula literam A indicat, cui index si adiungitur, in circuloq; voluminoso 3 annus, velũti residuum inspiciatur, & aureus numerus 3 in limbo extimo, cyclus clauiũ 34 in intimo apparebunt. Cyclus seruetur, paulopost festis mobilibus inquirendis idoneus.

Aureus numerus IVLII Cęsaris tempore Christum antecedentis.

¶Tertium exemplum. Rhomano Imperio cum IVLIVS Cæsar præesset, annus ante Salutem 45 agebatur. Huic tempori aureum numerum cyclumq; clauium competentem dum cupio, primum è tabula quæ inscribitur ante Christum, numeri propositi maiorem centenarium scz 100 exĩmo, propè centenarium 100 E literam videns, eam cum indice mobilis orbiculi signo. Hinc à 45 anno directè ascendenti in limbo primo 3, id est, aureus numerus, in secundo 34, qui est cyclus clauium offertur, quæ duo eo tempore, licet horum alteri⁹ vsus non fuerit, esse tamen poterant. Si nunc aureum numerum ad annum 100 in quo Christus orbi natus est quæres, vnitas quę tunc pro cyclo decennali habita est, proueniet.

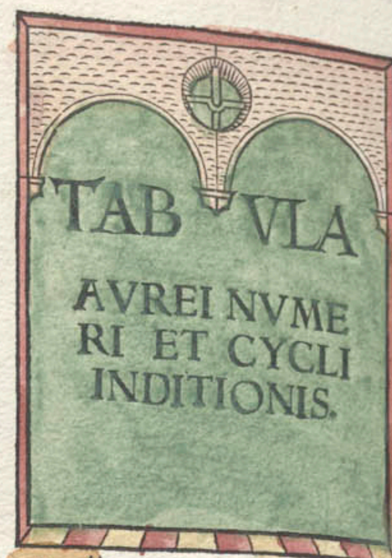
ENVNCTIATVM TRICESIMVM SEXT.

Cyclum Inditionis Rhomanæ omnibus annis competẽtem dicto citius inuenire.

ΥΚΛΟΣ GENERALE VOCAbulum est spacij quod in orbem redeat, Cyclus ille Inditionarius quindecim annos includit, qui tria lustra constituũt, adhuc Rhomanis non minus quàm olim frequenti in vsu habita, vt passim & in cancellijs, vt vocant, seu melius scribarum contubernijs, & notariorum instrumẽtis siue codicillis videre est. Origo cycli huius eiusmodi. Romanis vniuerso ferè orbi dominantibus, & ob id egre tributa annua à singulis gentibus Rhomam referre valentibus, tria temporum discrimina, quę scz pendendis tributis limites forẽt, deputati sunt, quodlibet autem temporis spaciũ 5 annos complexum fuit, ita, vt in primi lustri fine aurũ vrbẽ adferretur ab omnibus, pro maiestate nimirum Rhomani populi, splendoreq; imperij asserẽdis significandisq;. Secundo lustro peracto, id est, anno decimo argentum, stipendijs militum impensum. Tertius autẽ lustri termin⁹, es & ferrum, pro armorũ reparatione exegit. Iccirco & illud apud gentes Rhomanorũ edictum percrebuit de Inditionis anno omnibus codicillis, libellisue inserendo, (vt videlicet manifestior vberiorq; Inditionis memoria nationibus redderetur) quo sine inditionis numero, irrita seu fide omnĩ priuata instrumenta singula, non secus atq; nostra sine sigillis inualida sunt, haberẽtur. Sub finem cuiuslibet quinquennii comportato simul à gentibus Rhomam censũ, Rhomani cum omnigena sacrorũ pompa orbẽ lustrare soliti sunt. Habiturus cyclũ quottannis addo 3 proposito annorum numero (tertia enim inditione iuxta Dionisium Abbatem Christus natus est) summamq; collectam per 15 partire, sic enim in residuo cyclus apparebit. Illud adhuc clariore manuductione intelligas sic volo. ¶CAROLVS Cæsar anno 1500 est ortus, quibus addantur 3, proueniunt 1503, quæ distributa per 15, quotientem 100 reddunt, illum abiiciens 3 quę restantia pro cyclo vero Inditiõis pone. ¶Regi FERDINANDO natalem esse annum 1503 nouimus, cui 3 adiecta cum fuerint, diuisaq; reliqua per 15, Inditio 6 (posthabitis in quotiente 100) prodibit, ¶Item cyclum huic 1539 debitũ habiturus addo 3, ꝓdeunt 1542, quæ per 15 diuidens inuenio in quoto 102, quæ omitto, vt antea dixi, quoniam nihil aliud quam tot Inditiones à natiuitate domini effluxisse, nempe quindecies centenos duos annos admonent, 12 autem residua huic anno inditionem cõpetere indico. Notandum est semper esse 15 cyclum vbi ex diuisione nihil redundat. Principium Inditionis cuiusuis diẽ Septembris primũ habet, propterea quod id temp⁹ Rhomani aptissimum tributis & persoluendis, & rhomam congerendis existimarunt, ideo quod labores & opere colendæ telluris vbiq; gentium hoc tempore sint remissiores paucioresq;, messe scz iam omniũ peracta.

SEQVITVR TABVLA RADICVM CYCLI DECEMNOVALIS SIVE AVREI NVMERIANTE ET POST CHRISTVM.

Centenarii annorum ante & post Christi aduentum. Ann. Christi	Radices post Christum annis labẽtibus respondẽtes.	Christi	Radices ante Christum annis labentibus consentaneæ.
	T		T
100	O	100	E
200	I	200	K
300	D	300	P
400	S	400	A
500	N	500	F
600	H	600	L
700	C	700	Q
800	R	800	B
900	M	900	G
1000	G	1000	M
1100	B	1100	R
1200	Q	1200	C
1300	L	1300	H
1400	F	1400	N
1500	A	1500	S
1600	P	1600	D
1700	K	1700	I
1800	E	1800	O
1900	T	1900	T
2000	O	2000	E
2100	I	2100	K
2200	D	2200	P
2300	S	2300	A
2400	N	2400	F
2500	H	2500	L
2600	C	2600	Q
2700	R	2700	B
2800	M	2800	G
2900	G	2900	M
3000	B	3000	R
3100	Q	3100	C
3200	L	3200	H
3300	F	3300	N
3400	A	3400	S
3500	P	3500	D
3600	K	3600	I
3700	E	3700	O
3800	T	3800	T
3900	O	3900	E
4000	I	4000	K
4100	D	4100	P
4200	S	4200	A
4300	N	4300	F
4400	H	4400	L
4500	C	4500	Q
4600	R	4600	B
4700	M	4700	G
4800	G	4800	M
4900	B	4900	R
5000	Q	5000	C
5100	L	5100	H
5200	F	5200	N
5300	A	5300	S
5400	P	5400	D
5500	K	5500	I
5600	E	5600	O
5700	T	5700	T
5800	O	5800	E
5900	I	5900	K
6000	D	6000	P
6100	S	6100	A
6200	N	6200	F
6300	H	6300	L
6400	C	6400	Q
5600	R	6500	B
6600	M	6600	G
6700	G	6700	M
6800	B	6800	R
6900	Q	6900	C
7000	L	7000	H

Operandi modus.

Exemplum CAROLI Imperatoris.

Exemplum Regis FERDINANDI.

